

Wakati gani wa kufanya *Tayammum*

Unatakiwa kufanya *Tayammum* badala ya *Wudhu* au *Ghusl* pale inapokuwa:

1. Hakuna maji ya kutosha kwa ajili ya kufanya *Wudhu* au *Ghusl*.
2. Kutumia maji kwa ajili ya *Wudhu* kutahatarisha maisha yako au mali au huwezi kupata maji kwa njia yoyote.
3. Matumizi ya maji pekee yaliyoko yatasababisha kusiwe na maji ya kutosha kwa kunywa na hivyo kuleta kifo kwa kiu au maradhi, au kusababisha matatizo kwako na kwa wanaokutegemea.
4. Kuosha uso wako na mikono yako kwa maji kutahatarisha afya yako.
5. Maji ya kutosha yapo, lakini huna ruhusa ya kuyatumia.
6. Kuna uwezekano kwamba kutawadha (*Wudhu*) au kuoga (*Ghusl*) kutasababisha kwisha kwa muda wa Swala nzima au sehemu yake.
7. Ikiwa mwili au vazi limenajisika (*najis*) na mtu ana maji machache ambayo iwapo atatawadha kwayo (*Wudhu*) au aoge (*Ghusl*), basi hakutasalia maji ya kutosha kutoharisha mwili au nguo yake kwa ajili ya Swala.

Jinsi ya kutayammamu (*Kufanya Tayammum*)

Niyya : Tia niya: "Natayammamu badala ya *Wudhu* (au *Ghusl*), kwa ajili ya kutaka radhi na ukuruba na Mwenyezi Mungu." (Hii husomwa kwa kiarabu).

Hatua 1 : Piga viganja vya mikono yote miwili kwa pamoja juu ya ardhi, au mchanga, au juu ya jiwe ambalo ni kavu na safi. (**Tazama picha Na. 1**).

Hatua 2 : Pangusa kwa viganja vyote viwili kwa pamoja kuanzia mwanzo wa komo la uso pale nywele zinapoanza kuota, kisha uendelee hadi chini hadi kwenye muanzi wa pua, sehemu zote mbili za uso zinazoungana na masikio, na juu ya nyusi. (**Picha 2,3**).

Hatua 3 : Kisha futa kiganja cha mkono wa kushoto juu ya nyuma ya mkono wote wa kulia kuanzia kwenye mfupa wa kiwiko mpaka kwenye hadi kwenye ncha za vidole. (**Picha Na. 4**).

Hatua 4 : Kisha futa kiganja cha mkono wa kulia juu ya nyuma ya mkono wote wa kushoto.

Hatua 5 : Piga viganja vyote pamoja chini kwa mara ya pili kama ulivyofanya katika hatua ya 1.

Hatua 6 : Rudia hatua 3.

Hatua 7 : Rudia hatua 4.

Picha 1

Picha 2

Picha 3

Picha 4

Kwa maelezo zaidi juu ya ibada na mambo ya kidini au *Wudhu*, *Tayammum*, na *Ghusl*, Tazama Tovuti:

<http://al-islam.org/ritualandspiritual/>

v1.0

“Enyi mliaoamini! Mnaposimama ili mkaswali, basi osheni nyuso zenu na mikono yenu mpaka vifundoni, na mpake vichwa vyenu na miguu yenu mpaka vifundoni... na ikiwa hamkupata maji, basi fanyeni tayammum ya udongo (mchanga) ulio tohara na kupaka nyuso zenu na mikono yenu.”

(Qur'an: Sura 5, Aya 6)

Jinsi ya kutawadha na kufanya *Tayammum*

Kabla ya kuswali Swala za kila siku, au ibada zingine kuna masharti ya wajib au ya sunna yapaswayo kufanywa, Waislamu ni lazima wajitoharishe – huku, kwa kawaida, hufanywa kwa kutumia maji. Tendo hili dogo la kujitoharisha kwa maji linaitwa *Wudhu*, na lile kubwa linaitwa *Ghusl*. Kama hakuna maji, kujitoharisha kunaweza kufanywa kwa kutumia mchanga au udongo ulio tohara, huku kunaitwa *kutayammam*.

Wakati wa kutawadha

Ni wajibu kwa kila Muislamu kuwa tohara kabla ya Swala za kila siku. Ni lazima pia awe tohara kabla ya kufanya ibada nyinginezo, kama vile Swala za Sunna, kugusa maandishi ya Qur'an na anapokuwaa kwenye ibada za kuhiji (*hajji*). Katika hali nyingi, yatosha kutawadha tu ili kuwa tohara, lakini, mara nyingine, lazima mtu aoge (*Ghusl*). Ni vizuri ufahamu kwamba *Ghusl* haijielezwa katika makala hii.

Jinsi ya kutawadha

Niyya : Tia nia kwa kusema: 'Nanua kutawadha kwa kumridhisha na kujikurubisha kwa Mwenyezi Mungu.' (Hii husemwa kwa kiarabu).

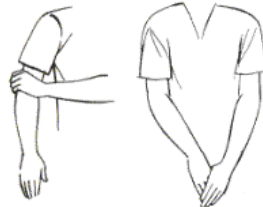
Kuocha uso : Kwanza: Kabla ya kutawadha, ondoa chochote, juu ya uso au mikono, kitakachozuia maji kufika kwenye ngozi (hivyo ni vitu k.v. saa, pete n.k. au hata rangi, au chochote kitakachokuwa ni kizuizi juu ya ngozi). Teka maji kwenye kiganja cha mkono wa kulia na uyamimine usoni, kuanzia juu (juu kidogo ya paji la uso). Kisha,

ukitumia mkono wa kulia, upake uso wako kuanzia pale nywele zinapoota mpaka chini ya kidevu, kwa namna ambayo maji yatafika sehemu ya uso wote, na mzunguko wote wa uso pale unapofika mkono kutoka kwenye kidole cha kati mpaka kwenye kidole gumba. Ili kuhakikisha kuwa sehemu yote imeoshwa ikiwa ni pamoja na sehemu ya ndani ya pua yako, midomo miwili na macho. Hata hivyo,

huhitajika kuocha sehemu zote za ndani za viungo hivi. Ni wajibu kuocha mara moja, kama ilivyoelezwa. Kuocha mara ya pili ni sunna, ambapo kuocha mara kwa mara baadaye kumekatazwa.

Kuocha mikono: Huku ukitumia mkono wako wa kushoto, mimina maji juu ya mkono wako wa kulia kutoka kwenye kiwiko cha mkono mpaka kwenye ncha za vidole, kisha, kwa mkono huo huo futa maji juu ya pande zote za mkono ili kuhakikisha kwamba sehemu zote zimeoshwa. Kisha fanya hivyo hivyo juu ya mkono wa kushoto kwa kutumia mkono wa kulia. Kuocha lazima kuanzie kutoka kwenye viwiko hadi kwenye ncha za vidole, na si kinyume chake. Mimina maji kutoka juu kidogo ya kiwiko kuhakikisha kwamba mkono wote umeoshwa. Osha kwa namna ambayo maji yataingia ndani ya nywele, kama ziko, na kufikia kwenye ngozi. Vivyo hivyo, kuocha mara moja ni wajibu kama ilivyoelezwa. Kuocha mara ya pili ni sunna na kuocha mara kwa mara baadaye kumekatazwa.

Jinsi ya kuocha uso na mikono:

- Osha kwa kumimina maji kuanzia juu kuelekea chini. Ama kuocha kwa namna nyingine kutatengua *Wudhu* wako.
- Kwa ujumla, osha zaidi kidogo ya inavyotakiwa ili kuhakikisha kwamba sehemu zote zimepata maji.

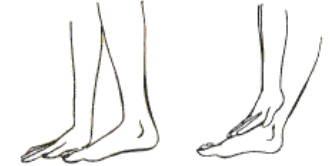
Kupaka uso : Kisha, paka sehemu ya mbele- robo ya kichwa, kwa majimaji yaliyobaki kwenye mkono wako wa kulia. Futa kuanzia sehemu ya juu ya kichwa kuelekea chini (kutokea nyuma ya uso kuelekea usoni). Ni sunna kupaka japo kwa kutumia urefu wa

kidole kimoja. Yawezekana pia kupaka kwa kidole kimoja tu; hata hivyo imependekewa kutumia vidole vitatu kwa pamoja (Cha kati, cha shahada na cha pete). Hayo majimaji ni lazima yafike kwenye ngozi ya kichwa, lakini kama nywele ni fupi sana zisizochanika, basi yatosha kupaka nywele zako tu.

Wakati ukipaka kichwa chako, mkono wako hautakiwi uguse sehemu ya mbele ya uso wako. Vinginevyo, itasababisha maji yaliyoko usoni kuchanganyika na umajimaji ulioko kwenye mkono wako, na hii itafanya upakaji wa wako wa mguu wako ubatilike, kwa sababu kitendo cha kupaka ni lazima kifanywe na majimaji yaliyo mikononi tu.

Kupaka miguu : Mwisho, paka miguu yako kwa majimaji yaliyobaki mikononi mwako. Paka kuanzia kwenye ncha ya kidole mpaka kwenye maungio ya kifundo cha mguu. Paka mguu wako wa kulia kwa kutumia mkono wako wa kulia, na mguu wako wa kushoto kwa kutumia mkono wa ko wa kushoto. Ni vizuri kupaka kwa kufuatilia upana wa vidole vitatu vya mkono (cha kati, cha pete na cha shahada), na ni vizuri pia kupaka mguu wako wote kwa kutumia mkono wako wote. Na wakati unapopaka mguu, futa kuanzia kwenye mwanzo wa vidole hadi kwenye maungio ya kifundo cha mguu (kama ilivyotajwa hapo awali) kufuatia urefu wacha yakidole mpaka kwenye vifundo. Usiweke tu mkono wako wote juu ya mguu wako na kufuta tu kidogo. Fahamu ya kwamba haijuzu kupaka juu ya soksi au viatu isipokuwa katika hali zisizokuwa za kawaida.

Mambo yanayohusu kupaka kichwa na miguu:

- Unahitajika uupitishe mkono wako juu wakati unapopaka kichwa na miguu yako. Kuutuliza mkono wako juu ya kichwa au mguu na kisha kuutingisha mguu au kichwa chako kutabilisha *Wudhu* wako. Hata hivyo, hapana ubaya iwapo kichwa au mguu wako utatingishika kidogo wakati unapopaka.
- Sehemu unazozipaka ni lazima ziwe kavu kabla ya kuzipaka, iwapo zitakuwa majimaji sana kiasi kwamba majimaji yaliyoko mkononi mwako hayatakuwa na athari yoyote, basi kupaka huko kutabilika. Ikiwa sehemu uipakayo ina majimaji kidogo, inaruhusiwa kuipaka, mradi tu majimaji yaliyoko mkononi mwako yachanganyike mara moja nayo unapopaka.
- Kupaka ni lazima kufanywe na majimaji yanayobaki mkononi baada ya kuocha. Usiiloweshe mikono yako na maji mengine, au usichanganye mikono yako na majimaji yatokayo kwenye viungo vingine vya *Wudhu*. Iwapo viganja vyako vitakauka kabla ya kupaka (usoni na miguuni), hapo utavitia majimaji yaliyoko kwenye ndevu, masharubu, nyusi, au viungo vingine vya *Wudhu*.